

פרשת תולדות תשע"ד1. בראשית פרק כה פסוק יט

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק:

19. And these are the generations of Isaac the son of Abraham; Abraham begot Isaac.

Approach #1:

2. רמב"ן בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק יט

והנכון בעיני כי חזר עתה והחל באב היחס, כמנהג הכתוב לחזור באנשי המעלה אל ראש היחס, וכן בדברי הימים (א א יז יח) כתוב בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם, וארפכשד ילד את שלח. וכאשר השלים חזר ואמר (שם כד) שם ארפכשד שלח, עד אברם הוא אברהם ...

Approach #2:

3. רש"י בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק יט

(יט) ואלה תולדות יצחק – יעקב ועשיו האמורים צפרשכ:

אברהם הוליד את יצחק – על ידי שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הוזהר לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שכוון ליצחק הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקדוש צרוך הוא, לר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, וזהו שכתב כאן יצחק בן אברהם הוה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק:

Approach #3:

4. מדרש אגדה (בובר) בראשית פרשת תולדות פרק כה סימן יט

[יט] ואלה תולדות יצחק בן אברהם. נתייחס יצחק באברהם, לקיים מה שנאמר ותפארת בנים אבותם (משלי יז ו): אברהם הוליד את יצחק. נתייחס אברהם ביצחק, לקיים מה שנאמר עטרת זקנים בני בנים (שם שם), כל שכן בנים:

Approach #4:

5. פסיקתא זוטרטא (לקח טוב) בראשית פרשת תולדות פרק כה סימן יט

יט) ואלה תולדות יצחק. ו' הוסיף, כצדקתו של אברהם כך צדקתו של יצחק: אברהם הוליד את יצחק. כל מי שרואה מעשיו הטובים של יצחק היה אומר בודאי אברהם הוליד את יצחק,

6. רד"ק בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק יט

ויש לפרש עוד שהיה ישר ונאמן והולך בדרך טובה ואוהב לבריות כמו אביו עד שהכל אומרים אברהם הוליד את יצחק:

Ⓢ

מעלתן של ישראל מצד עצמן באופן שאין כח לשום אומה להיות דוגמתה. וזהו עצמו תכלית הגלות, מה שישאל מתיחדים בה בסבילת היסורין מכל אומה ולשון כדי להורישם המעלה העליונה. והנה העמים, עם כל זה, ישתלמו ע"י ישראל, אבל לא בתור עומדים לעצמם, כי אם בתור טפלים לישראל, וכדברי הנביא עליו השלום: "ועמדו זרים ורעו צאנכם גו' ואתם כהני ד' תקראו משרתי אלהינו"².

Ⓐ

7. מדבר שור, קצ"ח

כן אמר הכתוב: "אברהם הוליד את יצחק", ודרשו חז"ל שהיתה דמות דיוקן שלו דומה לו, כי הדיוקן מורה על תוכן הנפש בהנהגתה. והנה היתה התכלית של אברהם ויצחק להכשיר את ישראל לתכלית השלמת העולם כולו. לא כן היא מדתו של יעקב, הוא עלה להשריש

Approach #5:

8. ספורנו בראשית פרשת תולדות פרק כה פסוק יט

(יט) ואלה תולדות יצחק. ילדי ימיו וקורותיו:

אברהם הוליד את יצחק. בו לבדו נקרא לאברהם זרע:

Ⓔ

ר' נחמן מברסלב קרא אותו בחייו בשם "פאר ישראל", וכשנפטר אמר עליו: "מי שיש לו עינים פקוחות רואה ממש שכבה אור העולם ונעשה חושך". היחווה" מלובלין אמר: "כל יום אני קובע לי שעה להודות לה' על אשר שלח לעולם הזה נשמה גדולה וקדושה כר' לוי יצחק".

לאחר פטירתו של ר' לוי יצחק לא נתנה העיר עוד את כתר הרבנות לשום איש, ושוב לא היו בה אלא דיינים.

Ⓕ

נאלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם

הוליד את יצחק (כה, יט). הכלל כתיב

במורה (בראשית כא, יב) כי צ"ל יצחק יקרא לך זרע, אף על פי שגם ישמעאל נולד מאברהם, אף על פי כן השתלשלות האבות היא, אם בנו יהיה צדיק יהיה נקרא זרעו, ואם לאו אינו נקרא זרעו, אך מהאבות ואילך אינו כן, רק אב המוליד כן, הבן הוא זרע האב, ואין צריך לעשות שום פעולה שיהיה נקרא זרע האב, אבל אצל האבות השתלשלות שלהם לא היה כן, רק אם יהיה צדיק יהיה נקרא זרע האב, ואם לאו אינו נקרא זרע האב. ונמצא הבן צריך לעשות פעולה שיהיה נקרא זרע האב, דהיינו שיהיה צדיק, ומולדה היא לשון פעולה. והו' הרמז בפסוק ואלה תולדות יצחק, פירוש יצחק עשה פעולה שיהיה נקרא בן אברהם, זרע אברהם, והבן.

Ⓐ

9. קדושת לוי - פרשת תולדות ד"ה

קהילת ברדיצ'ב, היתה אחת הקהילות הגדולות ברוסיה הצארית ומרכז חשוב של תנועת החסידות ורבי לוי יצחק כיהן בה כרב עד סוף ימיו (כחצי יובל שנים). בעיר זו, שיד החסידים היתה שם תקיפה, בא ר' לוי יצחק אל המנוחה וממנה התחיל אורו וזרח ומבהיק עד למרחקים והשפעתו גדלה והלכה. בימי כהונתו נעשתה ברדיצ'ב מבצר עוז לחסידות ומגדל-אור לחמוני יהודים, שהיו באים לחזות בזיו פניו של ר' לוי יצחק, לשמוע אל רינתו ואל תפילתו.

Ⓑ

ר' לוי יצחק היה למדן גדול גם בתורת הנגלה ולבית-מדרשו נתכנסו אלפי תלמידים, שלמדו ממנו תורה וחסידות. בשבתות היה דורש לפני הקהל ואף בימות החול היה לפעמים יוצא לשוק, מקהיל קהילות ומורז את הבריות לתורה וליראת-שמים.

ביתו היה פתוח לכל עני ומר נפש, לבו לב רחמן, ואף שם משפחתו הוא דרברימדיקר, כלומר, הרחמן. כאן, בברדיצ'ב, נעשה ר' לוי יצחק חביב העם והרבה כתרי אגדות נקשרו לראשו.

Ⓒ

ר' לוי יצחק, מתלמידי הותיקים של רבי דוב בר, המגיד הגדול ממזריטש, היה רושם כל יום בפנקס חידושי תורה של רבו, ונחשב כמי שתרם תרומה גדולה ביותר להפצת דבריו של המגיד.

מלבד שהרביץ תורה והפיץ חסידות, עסק כל ימיו בצרכי ציבור והיה מחזר בערים ובעיירות לאסוף ממון לפדיון שבויים, להכנסת כלה ולכלכלת עניים.

Ⓓ

שנים ישב ר' לוי יצחק על כסא הרבנות בברדיצ'ב וביום כ"ה בתשרי תק"ע (1810) נתבקש לישיבה של מעלה.

10. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף לו עמוד א

בנים אתם לה' אלהיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים – אתם קרוים בנים, איך אתם נוהגים מנהג בנים – איך אתם קרוים בנים, דברי ר' יהודה; רבי מאיר אומר: בין כך ובין כך אתם קרוים בנים, שנאמר: בנים סכלים המה, ואומר: בנים לא אמוץ בם, ואומר: זרע מרעים בנים משחיתים

11. שו"ת הרשב"א חלק א סימן קצד

ואף על גב דרבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה הכא רבי מאיר קראי קדייק.

R. Shlomo ben Aderet was born in Barcelona in 1235, and died there in 1310. He studied under Rabbeinu Yonah and Nahmanides (Ramban), and was a contemporary of R. Aharon Ha-Levi (Ra'ah). In his youth Rashba tried his hand at business, but later gave up his business to become the chief rabbi of Barcelona and to head the yeshiva there.